

Pay Solutions Sweden AB
Kaserntorget 7
411 18 Göteborg

Beslut efter tillsyn enligt inkassolagen (1974:182) - indrivning mot omyndiga

Datainspektionens beslut

Pay Solutions Sweden AB har brutit mot 4 § inkassolagen genom att inte ha haft fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Pay Solutions Sweden AB bryter mot 4 § inkassolagen även genom att inte se till att den hos bolaget som har till uppgift att kontrollera grunden för fordringar har tillräckliga kunskaper för att kunna bedöma om respektive grund är juridiskt hållbar.

Datainspektionen förutsätter att de åtgärder som Pay Solutions Sweden AB avser att vidta leder till att bolaget fångar upp alla fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och kontrollerar grunden för dessa innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Datainspektionen förutsätter vidare att Pay Solutions Sweden AB snarast vidtar åtgärder för att läka personalens konstaterade kunskapsbrister och på nytt kontrollerar grunden i förhållande till nu gällande rätt i de hos bolaget pågående ärendena mot personer som var omyndiga när fordran uppkom.

Ärendet avslutas, men kan komma att följas upp.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har uppmärksammat på att Pay Solutions Sweden AB (nedan Pay Solutions) under första halvåret i år har ansökt om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten i sex ärenden, i vilka svarandena var omyndiga då respektive fordran uppkom. Detta, i kombination med att det idag finns relativt få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt, ledde till att Datainspektionen beslutade att inleda tillsyn mot Pay Solutions. Syftet med tillsynen var att granska Pay Solutions rutiner kring indrivning av fordringar som uppstått innan gäldenärens myndighetsdag.

Pay Solutions har uppgett i huvudsak följande.

Om Pay Solutions får in inkassouppdrag mot en gäldenär som är omyndig kontrollerar normalt bolaget med uppdragsgivaren om det är gäldenären själv som har ingått avtalet, om avtalet har ingåtts med föräldrarnas samtycke eller om det är föräldern som är den egentlige gäldenären.

Pay Solutions har för närvarande 14 ärenden mot nu omyndiga gäldenärer eller gäldenärer som var omyndiga då respektive fordran uppkom.

Pay Solutions beskriver grunden för de fordringar för vilka bolaget har ansökt om betalningsföreläggande under första halvåret i år på följande sätt.

1. Den rättsliga grunden är beställda och genomförda körlektioner hos en trafikskola. Pay Solutions kan inte med säkerhet styrka grunden, men aktuell trafikskola skickar normalt inte in fordringar om inte en förälder har godkänt en 16-17-åring beställning. Gäldenären var 18 år vid ansökan om betalningsföreläggande, vilket handläggaren missade.
2. Den rättsliga grunden är beställda och genomförda körlektioner hos en trafikskola. Pay Solutions bedömde felaktigt att trafikskolan hade fått ett muntligt godkännande från föräldrarna. Handläggaren missade att gäldenären var under 18 år.
3. Den rättsliga grunden är beställda och genomförda körlektioner hos en trafikskola. Pay Solutions bedömde felaktigt att trafikskolan hade fått ett muntligt godkännande från föräldrarna. Gäldenären var 18 år vid ansökan om betalningsföreläggande, vilket handläggaren missade.
4. Uppdragsgivaren uppfattade att det fanns ett godkännande från mamman (även om det verkar oklart i efterhand). Fordran betalades genom mamman.
5. Den rättsliga grunden är beställda och genomförda körlektioner hos en trafikskola. Trafikskolan gav intrycket av att målsman hade godkänt

avtalet, vilket inte går att styrka. Gälldenären var 18 år vid ansökan om betalningsföreläggande, vilket handläggaren missade.

6. Den rättsliga grunden är avtal om medlemskap via internet.
Handläggaren missade att gälldenären inte var 18 år vid beställningen.

Merparten av de uppdrag som Pay Solutions får in mot omyndiga personer kommer som fakturaserviceuppdrag. Det gör att bolagets normala inkassokontroll – att kontrollera vid ankomst – inte fungerar. Bolaget har genomfört en internutbildning som gör att uppmärksamheten kommer att vara väsentligt större. Bolaget kommer också att vidta följande åtgärder för att undvika misstag i framtiden.

- En varningstext för den som ansöker om betalningsföreläggande om fakturadatum i förhållande till födelsedatum indikerar att det finns risk för att gälldenären är omyndig
- Om gälldenären är 16 eller 17 år kommer Pay Solutions att kräva in underlag från uppdragsgivaren som styrker målsmans medgivande eller bevis om att det är egna medel som disponeras
- Vid fakturaservice kommer Pay Solutions att skapa en daglig körning som gör att bolaget fångar upp eventuella omyndiga gälldenärer innan inkassoförfarandet

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 4 § inkassolagen ska inkassoverksamhet bedrivas i enlighet med god inkassosed. Vad som är god inkassosed framgår av 5-11 §§ inkassolagen, Datainspektionens allmänna råd Tillämpning av inkassolagen och Datainspektionens praxis i inkassofrågor.

En inkassoåtgärd bör inte vidtas om det finns sannolika skäl för att en fordran inte är lagligen grundad eller om fordran annars framstår som obefogad (8 § inkassolagen).

I Datainspektionens allmänna råd finns följande generella uttalande om kraven på kontroll av grunden för en fordran enligt god inkassosed. Vid ett stort inflöde av kravärenden gällande en viss typ av fordringar kan en förenklad granskning av kravunderlaget ske hos inkassoombudet. Nya uppdragsgivare bör dock kontrolleras mer noggrant. Uppdragsgivare som inkassoombudet erfarenhetsmässigt vet har en redovisning som kan vara mindre noggrann ska också kontrolleras mer regelmässigt. Inkassoombudet bör aldrig nöja sig med ett avtalsvillkor i förhållande till sin uppdragsgivare

som säger att uppdragsgivaren svarar för att fordran är lagligen grundad (allmänna råden, s. 18-19).

När det gäller just omyndiga personer och kontrollen av fordran säger god inkassosed att om den av uppdragsgivaren utpekade gäldenären är omyndig, eller var omyndig då fordran uppkom, bör inkassobudet alltid kontrollera att det faktiskt är den omyndige som är gäldenär (allmänna råden, s. 20).

De senaste årens lagändringar och rättspraxis har lett till att det numera finns få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt. Mot den bakgrunden har det blivit än viktigare att kontrollera grunden för en fordran som riktas mot en person som var omyndig då fordran uppkom. Om man bortser från vissa speciella typer av fordringar, anser Datainspektionen att det numera finns skäl att alltid utgå från att en fordran riktad mot en person som var omyndig då fordran uppkom saknar laglig grund. Om ett inkassobolag inte genomför en kontroll av grunden för fordran i den situationen finns det stor risk för att bolaget vidtar inkassoåtgärder utan att det finns laglig grund för fordran. Datainspektionen anser därför att god inkassosed innebär att ett inkassobolag bör ha fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd. En förutsättning för att sådana kontroller ska kunna fungera korrekt är att den hos bolaget som har till uppgift att utföra kontrollen har tillräckliga kunskaper för att kunna bedöma om respektive grund är juridiskt hållbar.

Bedömning av Pay Solutions rutiner

Pay Solutions har inte haft fungerade rutiner för att fånga upp och kontrollera grunden för fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom. Såvitt Datainspektionen förstår har det fått till följd att bolaget upprepade gånger felaktigt har ansökt om betalningsföreläggande. Datainspektionen konstaterar således att Pay Solutions har agerat i strid med god inkassosed, och därmed brutit mot 4 § inkassolagen.

Pay Solutions har uppgett att bolaget kommer att vidta en rad åtgärder för att undvika misstag i framtiden. Datainspektionen förutsätter att dessa åtgärder leder till att Pay Solutions fångar upp alla fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och kontrollerar grunden för dessa innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Kontrollen av grunden för dessa fordringar kräver juridiska kunskaper. Det yttrande som Pay Solutions har lämnat visar att personalen hos bolaget saknar grundläggande kunskaper om i vilka situationer en omyndig person faktiskt kan bli skuldsatt. Datainspektionen konstaterar att Pay Solutions även på detta sätt agerar i strid med god sed, och därigenom bryter mot 4 § inkassolagen.

Om Pay Solutions avser att fortsätta driva in fordringar mot personer som var omyndiga när fordran uppkom förutsätter Datainspektionen att bolaget snarast vidtar åtgärder för att läka personalens kunskapsbrister i denna del. Datainspektionen förutsätter vidare att Pay Solutions går igenom samtliga hos bolaget pågående ärenden mot personer som var omyndiga då fordran uppkom och kontrollerar att grunden för respektive fordran är förenlig med nu gällande rätt.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning, om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt. Även Justitiekanslern får överklaga beslutet för att tillvarata allmänna intressen. Tiden för överklagande för Justitiekanslern räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö efter föredragning av juristen Malin Fredholm. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Catharina Fernquist deltagit.

Kristina Svahn Starrsjö

Malin Fredholm